

Villsvinforvaltning i Stange kommune

Gjennom samarbeid mellom Romedal Almenning, Stange Almenning, grunneierorganisasjoner og Stange kommune (landbruksforvaltningen og miljø-/viltforvaltningen) ønsker vi å få til grunneieravtaler for felling av villsvin. Vi sender derfor ut avtaler til alle grunneiere med eiendommer som har mer enn 5 dekar dyrka mark eller 20 dekar skog.

Om villsvin

Villsvin er en såkalt fremmed art. Myndighetene har erklært at **villsvin er uønsket i Norge** og har vurdert villsvin til å ha en svært høy økologisk risiko i norsk natur. Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet kom i 2019 med en egen handlingsplan mot villsvin. Målsettingen i planen er færrest mulig villsvin på et minst mulig område, og grunneiersamarbeid er nevnt som en viktig nøkkel for å lykkes med dette. **Hensikten med denne avtalen er å hindre fast etablering av villsvinbestand i Stange kommune.**

Det har vært en sterk framvekst av villsvin langs svenskegrensa sør i Innlandet, og bestanden har

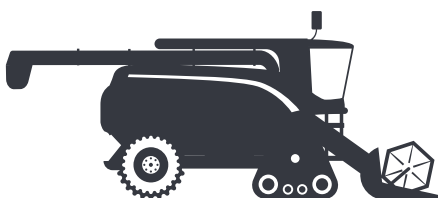
breidd seg nordover til Våler-Åsnes-Elverum øst for Glomma. I Stange er det sett enkelt dyr ved flere anledninger, og det har blitt felt ett villsvin. Der villsvin etablerer seg opererer de typisk i flokker på rundt 20 individer. Villsvin får i snitt fem grisunger per kull og ett kull i året, og **jakttrykket må være betydelig større enn hos annet storvilt** for å holde stammen stabil.

Landbruk

Villsvin er altetende og de roter opp jord. En villsvinpopulasjon i vårt område **vil forårsake avlingsskader** i jordbruket. Skader for grønnsaksproduksjon antas som mest alvorlig, men også i korn- og grasproduksjon kan skader være betydelige. Gjennom å rote opp jord kan det oppstå skader på utstyr, som treskere. Privathager kan også bli påført skader. Med unntak for skader i havre (elgbeiting), står villsvin for de største avlingsskadene forårsaket av vilt i Sverige.

Villsvinets evne til å spre smitte representerer de konsekvensene vi frykter mest. Afrikansk svinepest er en av sykdommene som kan smitte videre til tamgris. **Sykdommen er svært dødelig for gris** og ett smittetilfelle innebærer at hele besetninger må destrueres. I Europa har utbredelsen av afrikansk svinepest steget jevnt og trutt, og sykdommen oppdages i nye land. Situasjonen rundt afrikansk svinepest følges meget nøye internasjonalt og er årsak til svært omfattende tiltak mellom land og innad i land. Et slikt utbrudd vil gi betydelige konsekvenser for hele næringskjeden.

Organiseringen

Jaktretten på villsvin tilhører grunneier. Adgang til områder på tvers av eiendomsgrenser er en naturlig forutsetning for **effektiv forvaltning av villsvin**.

Noen gode grunner til samarbeid:

- Villsvin bruker store områder.
- Letter forvaltningen for den enkelte grunneier.
- Felles regler og rapportering er essensielt for god forvaltning.
- Bygging av jaktkompetanse på en hittil sjelden art gjennom samarbeid om selve felling og hvem som utfører den.

Det er hensiktsmessig å dele inn arealet i en stor kommune som Stange i mindre forvaltningsområder (vald). Det har vært naturlig å føye denne inndelingen etter allerede eksisterende strukturer. Slik får vi benyttet **kjent organisering og kjente ressurspersoner**. I kulturlandskapet er store deler i dag ikke organisert, så her er det naturlig at dette arealet går inn i allerede eksisterende strukturer. Her tar vi utgangspunkt i den «gamle kommunegrensa mellom Romedal og Stange» slik at de med gårdsnr. 210 eller lavere vil gå inn i Stange utmarkslag, mens de med gårdsnr. 211

eller høyere vil gå inn i Romedal og Vallset grunneierlag. Hvis det er usikkerhet rundt dette, ta gjerne kontakt med oss.

Dette vil gi tre villsvinvald i kommunen:

- Romedal Almenning og Stange Almenning
- Romedal og Vallset grunneierlag – Stange øst
- Stange utmarkslag – Stange vest

Gjennom grunneieravtalen gis valdet fullmakt til å organisere felling av villsvin hos grunneier og på tvers av eiendomsgrenser. Valdenes organisering av felling vil skje i samråd med jaktledere på eksisterende nærliggende jaktfelt for elgjakt. Slik ivaretas **lokalkunnskapen disse jegerne har** og man ivaretar tryggheten som «kjentfolk» i nærområdene gir.

Felles rapporteringsverktøy for villsvin er «Viltrapporten,» som de fleste storviltjegere allerede er kjent med. Generelle krav for storviltjakt, som skyteprøve og ettersøk, gjelder også for felling av villsvin. Det er **lov å felle villsvin hele året**, men som ved all annen jakt er hunndyr (sugge) med diende unger fredet.

- Dersom dere har innmark som forpaktes bort, er det viktig å avklare med forpakteren **hvem av dere som har jaktretten**, og når det kan jaktes der.
- På kommunens hjemmesider vil det bli opprettet **kart som viser vald**, samt hvilke jaktfelt og eiendommer som er innenfor valdene.
- Informasjonen innhentet gjennom grunneieravtalen vil bli brukt til å opprette et grunneier- og eiendomsregister som gir **mulighet for varsling**.
- I jordbruksområdene vil vi etterstrebe å **varsle grunneier når jakt pågår i valdet**. Hvis grunneier har spesielle hensyn som bør ivaretas ved felling/ferdsel på tvers av eiendomsgrenser, kan grunneier ta kontakt med Bondelaget som vil ta videre kontakt med valdet.
- **«Villsvinprosjektet»** er et paraplyforetak for grunneierforvaltning i Norge. I vårt arbeid har disse bidratt med mye nyttig erfaring fra tidligere grunneierorganiseringer. På Villsvinprosjektet.no finner man det meste av relevant informasjon.

